

DOI: 10.33270/0525676812.11
УДК 343.985:343.14:343.351-057.34

ГАНЕЛІН Володимир

аспірант кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8203-7372>

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОГО В РОЗКРАДАННІ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ СЛУЖБОВИМИ ОСОБАМИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Анотація. Статтю присвячено аналізу організаційно-тактичних особливостей підготовчого етапу проведення допиту підозрюваного в розкраданні бюджетних коштів службовими особами органів місцевого самоврядування. Досліджено зміст елементів зазначеного етапу допиту, висвітлено питання про те, які конкретні тактичні завдання та заходи можуть і повинні вирішуватися (здійснюватися) на кожній з окреслених підготовчих дій визначеної категорії допитуваних. З метою оптимізації процесу досудового розслідування та з урахуванням специфіки діяльності органів місцевого самоврядування сформульовано рекомендації працівникам слідчих органів щодо здійснення підготовчих заходів до проведення цієї слідчої (розшукової) дії, зокрема: визначено предмет допиту підозрюваних у розкраданні бюджетних коштів службовими особами; акцентовано на важливості отримання необхідних відомостей про особу допитуваного, з'ясування його інтелектуальних, ділових якостей, знань і досвіду, індивідуальних особливостей, психологічного стану, ставлення до розслідування тощо; зосереджено увагу на доцільності діагностування показань допитуваного за допомогою поліграфа; підкреслено необхідність детального письмового планування зазначеної категорії кримінальних правопорушень та систематизації матеріалів і документів, які будуть пред'явлені підозрюваному.

Ключові слова: допит; підготовка до допиту; планування допиту; предмет допиту; підозрюваний; розкрадання; бюджетні кошти.

Рекомендоване посилання:

Ганелін В. Підготовчий етап допиту підозрюваного в розкраданні бюджетних коштів службовими особами органів місцевого самоврядування. *Наука і правоохорона*. 2025. Вип. 1–2 (67–68). С. 85–91. DOI: 10.33270/0525676812.11

Вступ

Загальновідомо, що допит – одна з першочергових слідчих (розшукових) дій, яка відіграє важливу роль у з'ясуванні істини в кримінальному провадженні. Це процесуальна дія, що спрямована на отримання від осіб, які обізнані з відомостями про вчинене протиправне діяння, показів, які мають значення для встановлення обставин вчиненого кримінального правопорушення. За результатами аналізу матеріалів кримінальних проваджень щодо фактів розкрадання бюджетних коштів службовими особами органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) зафіксовано, що така слідча (розшукова) дія проводилась у кожному з них.

У контексті зростання зазначених вище протиправних діянь і необхідності їх ефективного розслідування дослідження особливостей підготовки та проведення допиту підозрюваного в розкраданні бюджетних коштів убачається особливо актуальним. Метою проведення цієї

слідчої (розшукової) дії є отримання відомостей, на підставі яких слідчий: встановлює наявність або відсутність обставин, що підлягають доказуванню в кримінальному провадженні; встановлює джерела, з яких може бути отримана інформація, що стосується події кримінального правопорушення; перевіряє вірогідність наявних у кримінальному провадженні доказів.

Матеріали та методи

Особливості підготовки до цієї слідчої (розшукової) дії досліджували такі вчені, як В. П. Бахін, В. К. Весельський, А. В. Іщенко, В. С. Кузьмічов, С. М. Стахівський, Л. Д. Удалова, Ю. М. Чорноус, В. Ю. Шепітько та ін. Науковці змістовно вивчають проблематику організаційно-тактичного забезпечення проведення допиту, зважаючи на його складність і специфічний характер, що зумовлені низкою факторів і обставин. Попри те наукові розвідки щодо організації та проведення допиту службових осіб

ОМС майже не проводяться, як і бракує комплексних досліджень, присвячених окресленій тематиці загалом.

Метою статті є вивчення та деталізація підготовчого етапу проведення допиту підозрюваного в розкраданні бюджетних коштів службовими особами ОМС з наданням практичних рекомендацій щодо поліпшення якості його проведення.

Результати й обговорення

За загальним правилом, підготовка (підготовчий етап) до допиту передбачає обов'язкове виконання слідчим таких дій:

- ретельне вивчення матеріалів кримінального провадження та уточнення на основі отриманих даних процесуального становища особи;
- визначення предметності показань для допитуваного та збір необхідних матеріалів для пред'явлення;
- з'ясування соціально-психологічної характеристики допитуваного;
- складання письмового плану допиту.

Кожна з окреслених підготовчих дій передбачає постановку й виконання вузько цільових завдань, зумовлених специфікою розкрадання бюджетних коштів, виконання яких є необхідною умовою отримання повних та об'єктивних показань у кримінальному провадженні.

Отже, підготовку до проведення допиту підозрюваного у вчиненні зазначеного протиправного діяння починають передусім із *детального аналізу матеріалів кримінального провадження*, що передбачає вивчення процесуальної та фінансової документації, нормативної бази, якою регламентується діяльність посадових осіб ОМС, спеціальної літератури, а також визначення та збір матеріалів, що можуть бути пред'явлені допитуваному. Необхідно зосередити увагу на організаційно-розпорядчій документації (рішення, розпорядження, накази, акти тощо), довідково-інформаційній документації (протоколи, форми запитів на публічну інформацію, графіки, службові листи тощо), розрахункових документах (платіжні доручення, реєстри бюджетних фінансових зобов'язань розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, реєстри бюджетних фінансових зобов'язань розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, виписки про рух бюджетних коштів, зведені кошторисні розрахунки тощо), електронній системі закупівель, вебсайтах територіальних громад тощо. У цьому аспекті поділяємо думку С. С. Чернявського, що для повного та всебічного дослідження матеріальних слідів кримінальних правопорушень слідчому потрібно сконцентрувати основну увагу на роботі з документами, що становлять основний обсяг доказів про злочини у сфері господарювання (Cherniavskiy, 2002, р. 12-14). Під час розслідування розкрадань бюджетних коштів, вчинених способом закупівлі обладнання, товарів або

послуг за завищеною ціною, крім внутрішньогосподарських документів, підкреслює С. В. Князев, підлягає дослідженню документація, зокрема й в електронному вигляді, складання якої супроводжує здійснення закупівлі за державні кошти. Ретельній оцінці також підлягають відомості, які містяться в протоколах слідчих (розшукових) дій та інших матеріалах кримінального провадження (судових експертизах, висновках експертів) (Kniatiev, 2025, р. 358). Це протиправне діяння, як ми вже констатували (Hanelin, 2024, р. 783), має відмінні ознаки, які визначають характер вирішуваних тактичних завдань розслідування: а) вчинення у специфічній сфері діяльності – бюджетній; б) предмет посягання (бюджетні кошти); в) суб'єкт кримінального правопорушення (службова особа – особа, яка уповноважена або причетна до діяльності, пов'язаної з формуванням, розподілом і використанням бюджетних коштів); г) вчинення протиправного діяння з використанням механізмів управління господарською діяльністю (Stepaniuk, 2012, р. 26).

З'ясуванню підлягає встановлення відповідності виконання операцій певною особою нормативним вимогам. У деяких випадках корисним буде ознайомлення з діями допитуваного в аналогічних ситуаціях, коли правомірність його поведінки не викликає сумнівів. Якщо буде виявлено невідповідність чи відхилення від звичайних норм і правил, необхідно встановити, чим це викликано (Andreiko, 2015, р. 126).

Додатковим аргументом важливості вивчення матеріалів кримінального провадження на підготовчому етапі допиту можуть слугувати висновки В. В. Єфімова за результатами опитування практичних працівників у контексті того, що «допитувана особа, зрозумівши, що слідчий не повним обсягом володіє інформацією про злочин, який розслідується, або взагалі не обізнаний з механізмом його вчинення, може відчувати впевненість, що надалі може негативно позначитися на результатах проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні» (Yefimov, 2019, р. 97). Тому попередня підготовка слідчого повинна містити також і додаткове ознайомлення зі спеціальною літературою (підручниками, посібниками, методичними рекомендаціями, нормативними документами), використання допомоги фахівців економічних чи фінансових профілів шляхом отримання від них різних довідкових відомостей, загального аналізу документації або безпосередньої участі спеціаліста в допиті тощо.

Водночас під час оцінки наявної в матеріалах кримінального провадження інформації слідчий повинен сформулювати висновки (спрогнозувати) щодо тих фактів чи обставин, які недоцільно повідомляти підозрюваному з метою його подальшого викриття.

Важливо зауважити, що, оскільки підозрюваний у розкраданні бюджетних коштів є посадовою особою ОМС, а подія кримінального правопорушення завжди пов'язана з його професійною діяльністю, на етапі підготовки до допиту слідчому важливо особисто або за допомогою фахівця ознайомитись зі специфікою відповідної сфери діяльності, а також одержати орієнтувальну інформацію щодо особистості допитуваного (Vakhrushev, 2021, p. 168). Ці особи здебільшого можуть орієнтуватися в особливостях і вадах нормативного регулювання бухгалтерського обліку, податкової звітності, банківської справи, технологій здійснення фінансово-господарської діяльності, документообігу, порядку обліку й контролю та одразу ж помітять непідготовленість слідчого, неконкретність і поверховий характер питань, що негативно впливає на результативність допиту (Klymenko, 2021, p. 295). З метою з'ясування, як на практиці здійснюють підготовку до допиту підозрюваних у вчиненні зазначеного кримінального правопорушення, нами було проведено анкетування слідчих. На запитання «Чи вивчали Ви перед проведенням допиту особистісні якості підозрюваного (обвинуваченого)?» було отримано такі відповіді: 28,7 % – вивчають завжди; 56,4 % – вивчають за наявності сприятливих для цього обставин; 11 % – на вивчення особистості допитуваного не мають часу; 3,9 % – взагалі не вбачають у цьому необхідності.

Запорукою недопущення, запобігання, припинення надання завідомо неправдивих показань учасниками кримінального провадження, констатують Ю. М. Чорноус, С. Б. Власенко, є вивчення матеріалів кримінального провадження, особистості допитуваного під час підготовки до проведення допиту (Vlasenko, & Chornous, 2022, p. 75).

Допит підозрюваних, як стверджують фахівці-криміналісти, слід базувати на їх розподілі на певні категорії (Medentsev, 2017, p. 73-79): 1) замовники закупівель – службові особи органів державної влади, місцевого самоврядування, бюджетних установ; 2) службові особи підприємств-учасників процедури публічної закупівлі, які використали фіктивні підприємства як посередників для штучного завищення цін на свої товари, роботи або послуги, а також приховування кримінального правопорушення; застосували підроблені документи щодо відповідності кваліфікаційним критеріям учасника конкурсних торгів чи забезпечення пропозиції торгів (поруки, гарантійні листи, застави, задатки, депозити); неякісно виконали роботи замовнику; запропонували (пообіцяли) або надали неправомірну вигоду службовій особі замовника публічної закупівлі за вчинення певних дій на користь конкретного учасника (Sara, 2023, p. 157).

Отже, вивчення особи підозрюваного необхідно розпочати з встановлення його

персоніфікованих даних: стать, вік, місце народження, освіта, спеціальність, посада, стаж роботи, професійні навички, коло спілкування та інтереси, інші відомості демографічного характеру. Знання загальної характеристики про допитуваного надасть можливість надалі конкретизувати його особистісні та індивідуальні (психологічні, моральні, професійні) риси, а також вибудувати ймовірні лінії поведінки під час допиту. Джерелами інформації про особистісні якості допитуваного є матеріали кримінального провадження, зокрема й архівних кримінальних проваджень (якщо підозрюваний притягувався раніше до кримінальної відповідальності), характеристики з місця роботи, за місцем проживання та інформація, отримана оперативним шляхом. Доцільно буде звернутися за допомогою до вузьких спеціалістів чи досвідченіших колег, зіставити отриману інформацію з різних джерел, на підставі чого обрати оптимальну лінію поведінки та тактичні прийоми проведення допиту.

Ю. О. Андрейко до вагомих даних про особу підозрюваного, які підлягають з'ясуванню до моменту проведення допиту, відносить: 1) службові функції; 2) коло друзів серед робочого колективу; 3) майновий стан; 4) чи є накопичувачем, чи легко витрачає кошти на різні забаганки, зокрема розваги; 5) чи легко йде на контакт з іншими особами; 6) меркантильність; 7) наявність родини; 8) наявність інтимних зв'язків з іншою особою; 9) наявність домоводів на праві особистої власності тощо (Andreiko, 2015, p. 126).

Водночас із типовими заходами підготовки до допиту підозрюваного вбачаємо доцільним і ефективним вивчення особи допитуваного з використанням поліграфа. Чинним законодавством України закріплено умови його використання, зокрема: отримання письмової згоди опитуваної особи на використання щодо неї поліграфа; застосування лише сертифікованих пристроїв; проведення інтерв'ю та інтерпретація його результатів лише працівником, який пройшов відповідне навчання та отримав допуск до такої роботи (Draft Law of Ukraine..., 2013). У межах з'ясування мотивів злочинної діяльності суб'єкта за допомогою поліграфа можуть бути отримані дані про захоплення, нахили особи, відомості про вчинені в минулому протиправні діяння, встановлено ступінь щирості особи щодо даних, які вона повідомляє.

Отже, запитаннями, які повинні бути поставлені підозрюваному під час розслідування кримінального правопорушення, є: 1) які стосуються обставин вчинення протиправного діяння (час, місце, спосіб, наявність співучасників тощо); 2) пов'язані з мотивами його вчинення (причини та умови, що зумовили (спонукали) вчинення суспільно небезпечного діяння); 3) характеризують особу підозрюваного (його

минуле й нинішню діяльність, спосіб життя тощо) (Klymchuk, & Furman, 2017, p. 175). Зазначені блоки питань, безсумнівно, стосуються й досліджуваних нами кримінальних правопорушень.

Ю. О. Ліпін під час дослідження службових розкрадань в енергетичних галузях дійшов висновку, що в підозрюваного на допиті слід з'ясувати такі питання: подія службового розкрадання за кожним епізодом злочинної діяльності, підготовка до його вчинення; час, місце та інші обставини події, сліди, які залишилися в документах підприємств паливно-енергетичного комплексу (ПЕК), інших організацій, приватних осіб; службові обов'язки, повноваження, компетенція, підпорядкованість, звітність, особливості контролю, документообігу, порядку ведення справ, умови діяльності, навички, інтереси, схильності, зв'язки з іншими суб'єктами господарської діяльності; діяльність підприємства у сфері енергетики: у сферах документообігу, виробничих циклів, організації контролю за збереженням бюджетних коштів і майна; особливості зовнішніх зв'язків, проведення закупівель, тендерів, наявність преференцій, порядок розпорядження бюджетними коштами, майном, фінансами й енергоресурсами, характер використання приміщень, програмного забезпечення; про розподіл обов'язків і відповідальності; які кошти надходили на банківські рахунки підприємства, їхні джерела; напрями переказу грошових коштів, які документи оформляли для цього, з ким із працівників підприємства спілкувалися банківські службовці, хто в банку супроводжував операції з грошовими коштами, які операції проводили за рахунками, їх обґрунтування, які документи оформляли, де вони знаходяться, чи допускалися порушення встановленого порядку банківських операцій тощо; використання послуг (юридичних, бухгалтерського обліку, аудиторських) інших фізичних чи юридичних осіб; оформлення документів на одержання певних пільг, відшкодування і звітних документів; оформлення митних декларацій щодо виконання зовнішньоекономічних операцій; витрачання грошових коштів, іншого майна на користь фондів; здійснення угод з акціями; здійснення операцій і угод із цінними паперами, де знаходяться оформлені документи; здійснення контролю за діяльністю енергетичного підприємства з боку державних органів і регулятора; недоліки виробничого процесу, фінансового обліку та контролю на підприємстві енергетичного сектору; наявність співучасників, їх роль у вчиненні злочину, конкретні дії кожного з них, розподіл функцій, обов'язків і ролей, попередня змова чи зорганізованість, мета діяльності, наявність плану тощо; мотив злочину; ініціатори укладання фіктивних цивільноправових угод (договорів) з іншими суб'єктами господарської діяльності, у якій спосіб і кому реалізовувалися викрадені енергетичні ресурси; з якою метою та в який спосіб повинні були витрачатися грошові кошти в

конкретній сумі; розподіл коштів, отриманих злочинним шляхом, тощо (Lipin, 2020, p. 179-180).

Аналіз слідчої практики дає змогу запропонувати такий предмет допиту підозрюваних у розкраданні бюджетних коштів службовими особами ОМС: 1) місце роботи, посада, стаж роботи, коли призначено на посаду, службові обов'язки (що безпосередньо чи опосередковано пов'язано з обставинами, що підлягають доказуванню в кримінальному провадженні); 2) чи здійснювали дії з підготовки до вчинення протиправного діяння, чи використовували технічні засоби, фіктивні (підроблені) документи, чи вчиняли незаконні операції? 3) прийоми та способи маскування (приховування) злочинної діяльності, її тривалість, наявність співучасників (співвиконавців, пособників) кримінального правопорушення, корупційні зв'язки; 4) відомості про осіб, які брали участь у злочинних схемах, однак не усвідомлювали протиправного характеру своїх діянь; 5) за яких обставин укладали відповідні фінансові угоди чи надавали фінансові послуги; 6) умови підготовки та укладання документації, хто, де, коли та в який спосіб підготував документацію угоди чи послуги; 6) обставини, за яких здійснювали розрахунки між учасниками правовідносин (договору, угоди, послуги тощо); 7) які умови та обставини сприяли розкраданню бюджетних коштів; 8) наявність корумпованих зв'язків з правоохоронними органами, органами державної влади; 9) інші обставини, що мають значення для кримінального провадження.

Отже, коло питань, які необхідно з'ясувати шляхом допиту підозрюваного в розкраданні бюджетних коштів, достатньо широке. Для того, щоб полегшити свою роботу, слідчому необхідно скласти *письмовий план*. Вважаємо, що під час розслідування цієї категорії протиправних діянь поверхневе відображення завдань і питань у плані допиту неприпустимо, оскільки коло обставин, що підлягають з'ясуванню в допитуваного, ускладнене через специфіку проблематики кримінальних правопорушень у сфері розкрадання бюджетних коштів, тому спонтанне формулювання запитань може спричинити викривлення їх змісту, що негативно позначиться на результативності слідчої (розшукової) дії.

У плані з метою побудови тактичної лінії ведення допиту в якомога розгорнутому вигляді необхідно відобразити такі складники: а) відомості про особу підозрюваного; б) перелік положень законодавства, яке регулює діяльність державних органів місцевого самоврядування, та інших нормативних актів, які було порушено підозрюваним; в) наявні відомості про механізм злочинної діяльності (прийоми й операції, використані під час підготовки, вчинення і приховування розкрадання бюджетних коштів; осіб, які було залучено для здійснення певних операцій і процедур); г) попередня кваліфікація його протиправних діянь із зазначенням статей

КК України (із наданням підозрюваному кодексу для ознайомлення з відповідними статтями); д) перелік документів, які є доказами вчинених правопорушень, а також показання інших допитаних осіб, які можуть бути пред'явлені (оголошені) під час допиту (з продумуванням форми й черговості їх пред'явлення); е) перелік можливих співучасників та наявні відомості про їх особистість і роль у вчиненні будь-яких правопорушень з використанням їх службових повноважень (Chuiiko, 2024, p. 175). Головним у складанні плану, стверджує В. Бараняк, є вільне орієнтування в ньому (Baraniak, 2021, p. 111).

На підготовчому етапі слідчий також повинен визначити місце й форму проведення допиту, вибір яких залежить передусім від конкретної слідчої ситуації, що склалася. За загальним правилом, допит здійснюють за місцем проведення досудового розслідування або в іншому місці за погодженням з особою, яку мають намір допитати (ст. 224 КПК України). З огляду на специфіку досліджуваного кримінального правопорушення, ефективність допиту підозрюваного в його вчиненні буде вищою за умови його проведення в офіційному місці (службовому кабінеті органу досудового розслідування). Водночас, зважаючи на правовий режим воєнного стану, за наявності підстав, передбачених у ст. 232 КПК України, допит підозрюваного може бути здійснено дистанційно в режимі відеоконференції (Criminal Procedure Code..., 2012).

Висновки

Розкрадання бюджетних коштів службовими особами ОМС – доволі складне для розкриття кримінальне правопорушення, тому важливою тактичною особливістю під час проведення такої слідчої (розшукової) дії, як допит є необхідність підготовки значного та профільного обсягу інформації.

Підготовчі дії слідчого до допиту підозрюваного у вчиненні розкрадання бюджетних коштів в ОМС потрібно здійснювати комплексно, що зумовлено специфікою діяння та сфери, в якій його вчинено, та передбачено:

- визначення способу виклику підозрюваного на допит (вручення повістки, виклик телефоном) та реалізація обраного способу;
- вивчення особистості того, кого передбачено допитати, матеріалів кримінального провадження, визначення предмета допиту, окреслення кола питань, що підлягають з'ясуванню, черговості їх постановки;
- розроблення уявних моделей процедури (технології) допиту, лінії своєї поведінки, прийомів допиту з урахуванням прогнозованого розвитку ситуації під час допиту;
- складання письмового плану допиту, що чітко відображає його завдання, питання, що підлягають вирішенню, час початку допиту та інші суттєві для розслідування особливості;
- технічне супроводження допиту необхідними засобами та матеріалами фіксації його перебігу та результатів;
- добір, вивчення нормативних документів і спеціальної літератури, якими регламентовано діяльність ОМС, речових доказів, інших матеріалів та об'єктів, необхідних на допиті;
- визначення форми проведення допиту;
- забезпечення явки осіб, чия участь у допиті необхідна (захисника, експертів, спеціалістів та ін.).

На завершення зауважимо, що ретельна підготовка до допиту підозрюваного в розкраданні бюджетних коштів службовими особами органів місцевого самоврядування є запорукою його успішності та результативності, тому органам досудового розслідування не слід нехтувати цією частиною (етапом) зазначеної слідчої (розшукової) дії.

References

- [1] Andreiko, Yu.O. (2015). Conducting interrogation during the investigation of the acceptance of an offer, promise or receipt of an illegal benefit by an official: classification issues. *Law and Society*, 6.2(3), 123-132. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6.2%283%29__25
- [2] Baraniak, V. (2021). Peculiarities of preparation for interrogation of the victim. *Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". Series "Legal Sciences"*, 4(32), 108-113. DOI: 10.23939/law2021.32.108
- [3] Cherniavskiy, S.S. (2002). *Methods of investigating crimes in the field of bank lending* (Doctoral thesis, Kyiv, Ukraine).
- [4] Chuiiko, Ye.V. (2024). *Methodology for investigating the appropriation of property by abuse of official position in the implementation of state social programs* (Doctoral dissertation, Kropyvnytskyi, Ukraine). Retrieved from <https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/8e8c6709-1510-4a58-918e-1d7aa2ef5373/content>
- [5] Criminal Procedure Code of Ukraine. (2012, April). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
- [6] Draft Law of Ukraine No. 2521 "On supplementing the Criminal Procedure Code of Ukraine with provisions on the use of a polygraph (lie detector)". (2013, March). Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=46058
- [7] Hanelin, V.B. (2024). Typical investigative situations of the initial stage of the investigation of embezzlement of budget funds by officials of local self-government bodies. *Legal Scientific Electronic Journal*, 4, 782-785. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-4/189

- [8] Klymchuk, M.P., & Furman, Ya.V. (2017). Tactical features of interrogation of suspects - members of organized criminal groups. *Legal scientific electronic journal*, 1, 174-177. Retrieved from http://www.lsej.org.ua/1_2017/45.pdf
- [9] Klymenko, O.V. (2021). Tactics of conducting interrogation during the investigation of the legalization (laundering) of property obtained as a result of tax evasion. *Kyiv Law Journal*, 4, 294-299. DOI: 10.32782/klj/2021.4.45
- [10] Kniaziev, S.V. (2025). *Theory and practice of investigating criminal offenses in the budgetary sphere of Ukraine* (Doctoral dissertation, Kyiv, Ukraine).
- [11] Lipin, Yu.O. (2020). Preparation for interrogation of a suspect at the initial stage of the investigation into the appropriation of property by abuse of official position in the energy sector. *Legal Bulletin*, 12, 141-148. Retrieved from <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/12/22.pdf>
- [12] Medentsev, A.M. (2017). *Investigation of crimes committed in the sphere of public procurement*. Odesa: Feniks.
- [13] Sara, O.V. (2023). *Methodology for the investigation of criminal offenses related to public procurement in the sphere of construction* (Doctoral dissertation, Odesa, Ukraine).
- [14] Stepaniuk, R.L. (2012). *Forensic support for the investigation of crimes committed in the budgetary sphere of Ukraine*. A.F. Volobuev (Eds.). Kharkiv: NikaNova.
- [15] Vakhurshev, O.V. (2021). *Methodology of investigating official negligence* (Doctoral dissertation, Kharkiv, Ukraine).
- [16] Vlasenko, S.O., & Chornous, Yu.M. (2022). Peculiarities of interrogation tactics in the process of investigating the illegal seizure of a vehicle. *Legal Psychology*, 1(30), 74-79. DOI: 10.33270/03223001.74
- [17] Yefimov, V.V. (2019). On the organization of interrogation of a suspect in crimes in the agro-industrial complex of Ukraine. *Modern problems of legal, economic and social development of the state: abstracts of the International Scientific and Practical Conference* (pp. 96-99). Kharkiv. Retrieved from https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/06_12_2019/pdf/29.pdf

Список використаних джерел

- [1] Андрейко Ю. О. Проведення допиту при розслідуванні прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою: питання класифікації. *Право і суспільство*. 2015. № 6.2 (3). С. 123–132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6.2%283%29_25.
- [2] Бараняк В. Особливості підготовки до допиту потерпілого. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Юридичні науки». 2021. № 4 (32). С. 108–113. DOI: 10.23939/law2021.32.108
- [3] Чернявський С. С. Методика розслідування злочинів у сфері банківського кредитування : автореф. дис.... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2002. 20 с.
- [4] Чуйко Є. В. Методика розслідування заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем у сфері виконання державних соціальних програм : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Кропивницький, 2024. 243 с. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/8e8c6709-1510-4a58-918e-1d7aa2ef5373/content>
- [5] Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
- [6] Про доповнення Кримінального процесуального кодексу України положеннями щодо використання поліграфа (детектора брехні): проект Закону України від 12 берез. 2013 р. № 2521. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=46058
- [7] Ганелін В. Б. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування розкрадання бюджетних коштів службовими особами органів місцевого самоврядування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 782–785. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-4/189
- [8] Климчук М. П., Фурман Я. В. Тактичні особливості допиту підозрюваних – членів організованих злочинних угруповань. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 174–177. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2017/45.pdf
- [9] Клименко О. В. Тактика проведення допиту під час розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного внаслідок ухилення від сплати податків. *Київський часопис права*. 2021. № 4. С. 294–299. DOI: 10.32782/klj/2021.4.45
- [10] Князев С. В. Теорія та практика розслідування кримінальних правопорушень у бюджетній сфері України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2025. 517 с.
- [11] Ліпін Ю. О. Підготовка до допиту підозрюваного на початковому етапі розслідування заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем у сфері енергетики. *Юридичний бюлетень*. 2020. Вип. 12. С. 141–148. URL: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/12/22.pdf>

- [12] Мединцев А. М. Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2017. 96 с.
- [13] Сара О. В. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Одеса, 2023. 249 с.
- [14] Степанюк Р. Л. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів, вчинених у бюджетній сфері України : монографія / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва. Харків : НікаНова, 2012. 382 с.
- [15] Вахрушев О. В. Методика розслідування службової недбалості : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Харків, 2021. 246 с.
- [16] Власенко С. О., Чорноус Ю. М. Особливості тактики допиту у процесі розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом. *Юридична психологія*. 2022. № 1 (30). С. 74–79. DOI: 10.33270/03223001.74
- [17] Єфімов В. В. Щодо організації проведення допиту підозрюваного за злочинами в агропромисловому комплексі України. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави* : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 6 груд. 2019 р.). Харків, 2019. С. 96–99. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/06_12_2019/pdf/29.pdf

HANELIN Volodymyr

Postgraduate Student of the Department of Criminology and Forensic Medicine of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8203-7372>

PREPARATORY STAGE OF INTERROGATION OF A SUSPECT IN THE EMBEZZLEMENT OF BUDGET FUNDS BY OFFICIALS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES

Abstract. *The article is devoted to the analysis of the organizational and tactical features of the preparatory stage of the interrogation of a suspect in the embezzlement of budget funds by officials of local self-government bodies. The content of the identified elements of the specified stage of interrogation is studied, the question of what specific tactical tasks and measures can and should be solved (implemented) at each of the outlined preparatory actions of a certain category of interrogated persons is highlighted. It is noted that the preliminary preparation of the investigator should include the study of procedural and financial documentation, the regulatory framework that regulates the activities of officials of local self-government bodies, familiarization with special literature (textbooks, manuals, methodological recommendations), the use of the assistance of specialists of economic or financial profiles by obtaining various reference information from them, a general analysis of documentation, or the direct participation of a specialist in the interrogation, etc. In order to optimize the pre-trial investigation process and taking into account the specifics of the activities of local government bodies, recommendations have been formulated for employees of investigative bodies regarding the implementation of preparatory measures for conducting this investigative (detective) action, in particular: the subject of interrogation of suspects in embezzlement of budget funds by officials has been determined; the emphasis is on the importance of obtaining the necessary information about the person being questioned, determining his intellectual and business qualities, knowledge and experience, individual characteristics, psychological state, attitude to the investigation, etc.; attention has been paid to the expediency of diagnosing the interrogated person's testimony using a polygraph; the need for detailed written planning of the specified category of criminal offenses and systematization of materials and documents that will be presented to the suspect has been emphasized.*

Keywords: *interrogation; preparation for interrogation; planning of interrogation; subject of interrogation; suspect; embezzlement; budget funds.*